

for a living planet®

Monitorizarea progreselor în managementul ariilor protejate din țările Carpatice - Extras -

Mai 2011

**Pentru informații suplimentare, persoană de contact:
Cristian-Remus Papp**

WWF Programul Dunăre-Carpați

Strada Ottakringer 114-116

A-1160 Viena, Austria

Tel: +40-74-589-1929

E-mail: cpapp@wwfdcp.ro

Denumirile incluse și materialele folosite în prezenta publicație nu implică exprimarea vreunei opinii din partea WWF cu privire la statutul juridic al oricărei țări, teritoriu sau zonă sau cu privire la delimitarea frontierelor sau granițelor sale.

Instrumentul de Evaluare a Eficienței de Management a Ariilor Protejate din Țările Carpatice - CCPAMETT- a fost elaborat de Cristian-Remus Papp, Erika Stanciu și Hildegard Meyer pe baza Instrumentului de Evaluare a Eficienței de Management -METT-¹.

Mulțumiri speciale:

Membrilor Comitetului Director al Proiectului Arii Protejate pentru o Planetă Vie -Protected Areas for a Living Planet-: Mircea Vergheleț, Jan Kadlecik, Jana Urbancikova, Akos Urgan, Igor Ivancenko, Sergiy Matvyeyev, Aleksandra Doslic, Jan Seffer, Marek Holly pentru contribuțiile valoroase în derularea proiectului și, nu în ultimul rând, specialistului IT Balazs Levente, care a contribuit la dezvoltarea CCPAMETT.

Fotografia de pe copertă este realizată de Cristian-Remus Papp.

Informații de bază

Top of Form

Numărul ariilor protejate -AP- a crescut exponențial în ultimul secol -în prezent există peste 138.000 de AP înregistrate în Baza de Date Mondială a Ariilor Protejate²- și tendința rămâne aceeași, datorită eforturilor de conservare din lumea întreagă.

Paradoxal, potrivit Indexului Planetei Vii din 2010 -un raport realizat de WWF împreună cu Societatea de Zoologie din Londra și Global Footprint Network- rata actuală de extincție a speciilor este fără precedent și este considerată ca fiind de până la 10.000 de ori mai mare decât rata naturală. Acest lucru înseamnă că rezultatele eforturilor de conservare și toate tipurile de resurse investite pentru înființarea și managementul AP nu sunt întotdeauna evidente.

Există o preocupare tot mai mare în rândul specialiștilor în arii protejate că multe dintre ariile protejate din întreaga lume nu își îndeplinesc obiectivele pentru care au fost înființate. Un răspuns la această preocupare a fost evidențierea necesității de a spori eficiența managementului în ariile protejate. O serie de instrumente de evaluare au fost elaborate pentru a evalua practicile de management. Este evident că existența unei game largi de contexte necesită metode diferite de evaluare. Comisia Mondială privind Ariile Protejate -World Commission on Protected Areas - WCPA- a dezvoltat, prin

¹ WWF International & The World Bank -2007-, "Management Effectiveness Tracking Tool – Reporting Progress at Protected Area Sites: A // a ediție. The Management Effectiveness Tracking Tool -METT- a fost dezvoltat de Sue Stolton, Marc Hockings, Nigel Dudley, Kathy MacKinnon, Tony Whitten și Fiona Leverington.

² <http://www.wdpa.org/>; <http://www.protectedplanet.net/>

urmare, un „cadru” pentru evaluare³. Cadrul WCPA își propune atât oferirea unor indicații generale în dezvoltarea sistemelor de evaluare, cât și încurajarea standardelor de evaluare și raportare.

Cadrul WCPA se bazează pe principiul că managementul eficient a unei arii protejate parcurge un proces cu șase etape, sau elemente, distincte: începe cu cunoașterea contextului valorilor și amenințărilor existente, continuă cu planificarea și alocarea de resurse -inputuri- pentru a obține rezultate în urma acțiunilor de management -procese-, care se concretizează în cele din urmă în produse și servicii -outputuri-, care au ca rezultat impacturi sau realizări.

Instrumentul de Evaluare a Eficienței de Management a Ariilor Protejate din Țările Carpatice - CCPAMETT- se bazează pe METT -Instrumentului de Evaluare a Eficienței de Management-, care aparține seriei de instrumente de evaluare a eficienței de management elaborate pe baza Cadrului WCPA. Cu ajutorul acestei serii de instrumente, țările semnatare ale Convenției privind Diversitatea Biologică -CBD- pot să-și îndeplinească angajamentele asumate. La cea de-a 7-a Conferință a Părților CBD din 2004, 188 de țări membre au convenit asupra unui Program de Lucru privind Ariile Protejate⁴ -PoWPA-, una dintre cele mai ambițioase strategii de mediu din istorie. În cadrul Programului, aceste țări s-au angajat să dezvolte sisteme de evaluare a eficienței de management și să prezinte un raport asupra eficienței a 30% din ariile lor protejate până în anul 2010⁵.

Deși au fost făcute progrese semnificative în îndeplinirea angajamentelor din cadrul PoWPA al CBD - <http://www.cbd.int/protected/pow/learnmore/intro/?prog=p4->, trebuie făcute eforturi suplimentare de către multe părți semnatare, în vederea atingerii obiectivelor la care progresul s-a dovedit a fi insuficient și acolo unde activitățile sugerate nu au fost implementate în totalitate -de exemplu, 4.2.2 *Implementarea evaluării eficienței de management a cel puțin 30% din ariile protejate ale fiecărei părți și a sistemelor naționale de arii protejate și, după caz, a rețelelor ecologice până în anul 2010.-*.

Diferența dintre evaluările realizate și obiectivul CBD prin Programul de Lucru privind Ariile Protejate stabilit pentru 2010 este semnificativă: doar 6% din cele peste 100.000 de arii protejate incluse în Baza de Date Mondială a Ariilor Protejate au fost evaluate⁶, față de angajamentul de 30% per țară.

CCPAMETT este una din cele peste 70 de metodologii de evaluare a eficienței de management a ariilor protejate disponibile în diferite regiuni ale lumii. O revizuire a metodologiilor a fost efectuată în 2010 de către Universitatea din Queensland, Comisia Mondială privind Ariile Protejate a IUCN - WCPA-, Centrul Mondial de Monitorizare a Conservării al UNEP și alții.

CCPAMETT sprijină și contribuie la atingerea obiectivelor 4.2 *A evalua și îmbunătăți eficiența managementului ariilor protejate* și 4.3 *A evalua și a monitoriza statutul și tendințele ariilor protejate* ale PoWPA CBD în țările Carpatice.

Metodologia de evaluare -Cadrul WCPA-

Pentru a maximiza potențialul ariilor protejate și pentru a îmbunătăți procesele de management, trebuie să cunoaștem punctele tari și punctele slabe ale managementului acestora și amenințările cu care se confruntă. Comisia Mondială privind Ariile Protejate oferă un cadru general pentru evaluarea eficienței de management atât a ariilor protejate individuale, cât și a sistemelor de arii protejate, pentru a veni în sprijinul managerilor și altor factori interesați și pentru a contribui la armonizarea evaluării eficienței în întreaga lume.

Cadrul WCPA se bazează pe ideea că managementul eficient al unei arii protejate urmează un proces cu șase etape, sau elemente, distincte -fig. 1-:

- începe cu cunoașterea **contextului** valorilor și amenințărilor existente,
- continuă cu **planificarea**, și

³ Hockings, M, S Stolton, F Leverington, N Dudley și J Courrau -2006-; *Assessing Effectiveness – A Framework for Assessing Management Effectiveness of Protected Areas*; A II a ediție. IUCN, Elveția, www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/guidelines.htm#effect2

⁴ Decizia VII/28 din a șaptea reuniune a Conferinței Părților la Convenția privind diversitatea biologică, www.biodiv.org/decisions/default.asp?m=COP07&id=7765&lg=0

⁵ Dudley, N., Mulongoy, K.J., Stolton, S., Cohen, S., Barber, S.V. și Gidda, S.B. -2005-, *Towards Effective Protected Area Systems: An action guide to implement the Convention on Biological Diversity Programme of Work on Protected Areas*, CBD Technical Series number 18, Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Montreal, www.biodiv.org/doc/publications/cbd-ts-18.pdf

^{6,7} Leverington, F., Costa, K.L., Courrau, J., Pavese, H., Nolte, C., Marr, M., Coad, L., Burgess, N., Bomhard, B. and Hockings, M. -2010-, *Management effectiveness evaluation in protected areas – a global study – a II a ediție 2010*. The University of Queensland, Brisbane Australia

- alocarea de resurse -**inputuri**-,
- pentru a obține rezultate în urma acțiunilor de management -**proces**-,
- care se concretizează în cele din urmă în produse și servicii -**outputuri**-,
- care au ca rezultat impacturi sau **realizări**.

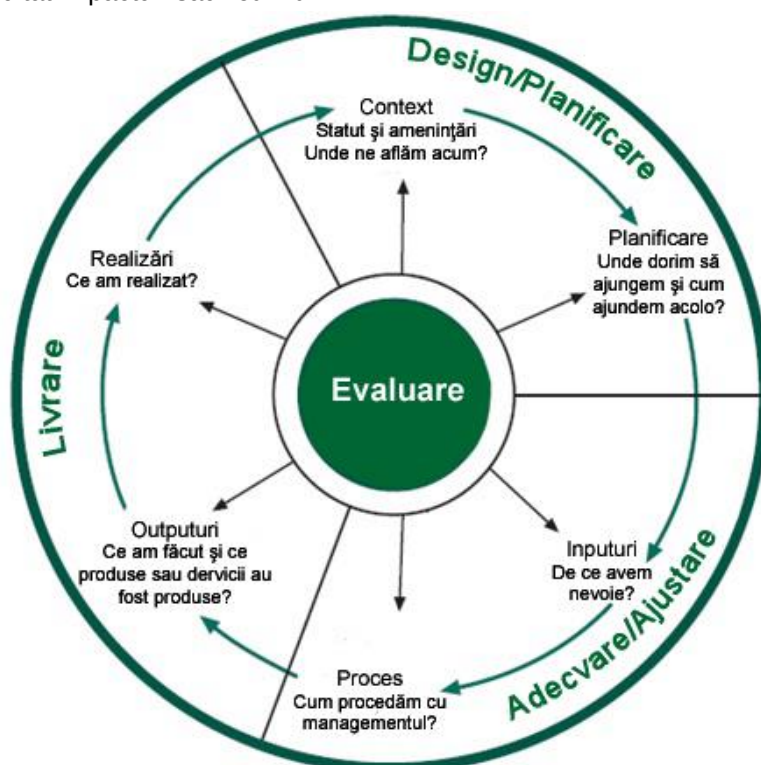

Fig. 1. Ciclul de management⁷

Aceste șase etape reprezintă de regulă ciclul de management al unei arii protejate, care trece în câțiva ani de la ideea și viziunea inițială la prima evaluare a eficienței de management.

În mod normal, atenția evaluării eficienței de management se concentrează pe fiecare din cele șase elemente. Fiecare etapă are anumite criterii de bază⁸ pentru evaluare:

Tabel nr 1: Rezumatul cadrului WCPA

Elemente de evaluare	Explicații	Criterii evaluate	Obiectivul evaluării
Contextul	<i>Unde ne aflăm acum?</i> Evaluarea importanței, amenințărilor și a mediului politic.	- Importanță - Amenințări - Vulnerabilitate - Context național - Parteneri	Statut
Planificarea	<i>Unde dorim să ajungem?</i> Evaluarea conceptului și planificării AP	- Legislația și politica AP - Cum este conceput sistemul ariilor protejate	Ajustare

⁷ Hockings, M., Stolton, S., Dudley, N., Leverington, F. and Courrau, J. -2006-, *Evaluating effectiveness: a framework for assessing the management of protected areas*. A II a ediție IUCN: Gland, Switzerland și Cambridge, UK.

⁸ Pentru copie a cadrului WCPA sau sinteză mai detaliată vă rugăm vizitați website-ul WCPA: www.iucn.org/themes/wcpa sau adresa de contact WCPA wcpa@hq.iucn.org

		- Cum este concepută aria protejată - Planificarea managementului	
Inputuri	De ce avem nevoie? Evaluarea resurselor necesare gestionării	- Resursele instituției - Resursele ariei respective	Resurse
Procese	Cum procedăm? Evaluarea modului de gestionare	- Cât de adecvate - corespunzătoare- sunt procesele de administrare	Eficiență și Ajustare
Outputuri	Care au fost rezultatele? Evaluarea aplicării programelor și acțiunilor de management; furnizarea produselor și serviciilor	- Rezultatele acțiunilor de management - Servicii și produse	Eficiență
Rezultate	Ce am realizat? Evaluarea realizărilor și în ce măsură au fost atinse obiectivele	- Impacturi: efectele managementului în raport cu obiectivele	Eficiență și Ajustare

Evaluarea eficienței de management a ariilor protejate folosind CCPAMETT, are la bază de fapt Cadrul WCPA. CCPAMETT a fost dezvoltat să îndeplinească elementele de evaluare incluse în Cadru.

Monitorizarea eficienței de management nu este un proces care se oprește cu evaluarea rezultatelor, ci unul care răspunde nevoilor din procesul de planificare ulterioară/ revizuire, așa cum se arată prin intermediul săgeților din prima figură.

Managementul adaptativ se concentrează pe identificarea problemelor ce pot influența îndeplinirea scopurilor și obiectivelor, pe învățarea din această diagnoză și pe adaptarea măsurilor de management.

Fișa de date și formularul de evaluare

Raportarea progresului din ariile protejate: Fișa de date

Țara în care aria protejată este situată	-- Vă rugăm selectați -- /
Numele ariei protejate	-- Vă rugăm selectați -- ..sau completați:
Codul din baza de date a ariilor protejate din lume -World Database on Protected Areas-	-- Vă rugăm selectați -- .. sau completați: Dacă aria dumneavoastră protejată se află în lista de mai sus sau nu știți codul ariei dumneavoastră protejate, vă rugăm selectați codul de la următoarea adresă: http://protectedplanet.net/ Dacă nu este disponibil un cod WDPa, introduceți un alt cod atribuit oficial

	ariei dumneavoastră -de exemplu codul sitului Natura2000-
Structura de administrare/management	☐ Arie Protejată cu administrație proprie ☐ Arie Protejată luată în custodie
	Nume
	Structura de administrare aparține -- Vă rugăm selectați --
Date de contact	Adresă
	E-mail
	Nr. telefon
	Nr. fax
	Pagină web
Data desemnării oficiale	Anul Luna Ziua
Desemnare-ri-	Național Vă rugăm selectați
	Categoria IUCN

	Rezervație naturală strictă / Rezervație științifică Zonă de sălbăticie Parc național Monument al naturii Arie pentru managementul habitatelor și speciilor / Rezervație naturală Peisaj terestru/marin protejat / Parc natural Arie protejată pentru utilizare durabilă a resurselor naturale selecție multiplă posibilă Indicarea categoriei IUCN corespunzătoare categoriei dvs. naționale ajută la generarea de diferite rapoarte și la raportarea către organizațiile internaționale. Vă rugăm selectați categoria IUCN corespunzătoare.
Informații legate de desemnările internaționale. Dacă e cazul, vă rugăm selectați și completați informațiile cerute -a se vedea mai jos-	Internațional Patrimoniu Mondial UNESCO Sit RAMSAR Rezervație UNESCO Omul și Biosfera Natura 2000 - Arie de Protecție Specială (SPA - Directiva Păsări) Natura 2000 - Arie Specială de Conservare (SAC - Directiva Habitare) Rezervație biogenetică a Consiliului Europei PAN Park selecție multiplă posibilă
Localizare	În Carpați ☐ da ☐ nu Coordonate hartă -a punctului central- N: ° ' " E: ° ' "
Suprafața ariei protejate	ha.
Regiunea biogeografică din care aria protejată face parte selecție multiplă posibilă	☐ Alpină % ☐ Marea Neagră % ☐ Continentală % ☐ Panonică % ☐ Stepică

	%			
Detalii legate de proprietate	Proprietate de stat %	Domeniu privat %	Deținut de comunitate %	Alta %
Utilizarea terenului -Observație: a- + b- + c- + d- = 100%-	a- Păduri % b- Terenuri agricole % Din care: Teren arabil % Pajiști și pășuni % Livezi % Alta % c- Zone umede % d- Alta %			
Zonare internă	☐ da ☐ nu ☐ neaplicabil			
Numărul personalului	Numărul angajaților permanenți -în anul precedent- Numărul angajaților temporari -în anul precedent- % angajați permanenți % angajați temporar/sezonier -sau alții-			
Bugetul general	% finanțare din partea Statului % fonduri generate de activitățile ariei protejate % alte fonduri			

Principalele valori pentru care aria protejată a fost desemnată <i>apăsați CTRL pentru selectare multiplă</i>	Specii Habitat Peisaje Hidrologie Geologie Alta <i>selecție multiplă posibilă</i>		
Obiectivul principal al managementului - nr. 1			
Obiectivul principal al managementului - nr. 2			
Obiectivele din secțiunea de mai sus trebuie să fie cât mai specifice posibil, dar concise în același timp. Obiectivele pot include scopuri generale de management, specii cheie și strategii de management. Informațiile de mai sus oferă date de bază care identifică și descriu aria protejată. Aceste informații pot fi utile celor care doresc să înțeleagă mai bine AP, sau atunci când chestionarul este utilizat la momente și în locații diferite.			
Informații legate de desemnările internaționale. Dacă e cazul, vă rugăm selectați și completați informațiile cerute <i>-a se vedea mai jos-</i>			
☐ Patrimoniul Mondial UNESCO -vizitați: whc.unesco.org/en/list-			
Data declarării Anul Luna Ziua	Numele sitului 	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: ° ' " E: ° ' "
☐ Sit RAMSAR -vizitați: www.wetlands.org/RSDB-			
Data declarării Anul	Numele sitului 	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N:

Luna Ziua			° ' " E: ° ' "
--	--	--	--

☐ Rezervație UNESCO Omul și Biosfera -vizitați: www.unesco.org/mab/wnbrs.shtml-

Data declarării Anul Luna Ziua	Numele sitului 	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: ° ' " E: ° ' "
--	--	---	---

☐ Natura 2000 - Arie de Protecție Specială -SPA - Directiva Păsări-

Data declarării Anul Luna Ziua	Numele sitului Codul sitului 	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: ° ' " E: ° ' "
--	---	---	---

[Adaugă un nou sit](#)

☐ Natura 2000 - Zonă de conservare specială -SAC - Directiva Habitate-

Data declarării Anul Luna	Numele sitului Codul sitului 	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: °
---	---	---	---

Ziua ▼			E:
Adaugă un nou sit			
☐ Rezervație biogenetică a Consiliului Europei			
Data declarării Anul ▼ Luna ▼ Ziua ▼	Numele sitului	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: E:
☐ PAN -Rețeaua Ariilor Protejate- Park			
Data declarării Anul ▼ Luna ▼ Ziua ▼	Numele sitului	Suprafața sitului ha.	Coordonatele geografice N: E:
Informații despre recunoașterile internaționale -dacă e cazul, vă rugăm bifați-			
☐ Diploma Europeană de tip A	☐ Diploma Europeană de tip B	☐ Diploma Europeană de tip C	☐ Carta Turismului European
Amenințările asupra Ariei Protejate -vă rugăm selectați nivelul corespunzător al fiecărei amenințări- Activitățile planificate sau derulate în AP devin amenințări doar în cazul în care afectează/degradează valorile pentru care AP a fost înființată!			

1. Dezvoltarea rezidențială și comercială în cadrul ariei protejate

-Amenințări provenite din partea așezărilor umane sau a altor folosințe non-agricole ale terenului cu o amprentă semnificativă-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	1.1 Locuințe și așezări umane
☐	☐	☐	☐	1.2 Zone comerciale și industriale
☐	☐	☐	☐	1.3 Infrastructură turistică și de recreere

Comentarii:

2. Agricultură și acvacultură din cadrul ariei protejate

-Amenințări provenite din cultivarea pământului și pășunat ca un rezultat al expansiunii și intensificării agriculturii, incluzând silvicultura, maricultura și acvacultura-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	2.1 Culturi anuale și perene -plante nelemnoase-
☐	☐	☐	☐	2.2 Plantații de arbori și pomi fructiferi
☐	☐	☐	☐	2.3 Creșterea animalelor și pășunatul
☐	☐	☐	☐	2.4 Acvacultură marină și dulcicolă

Comentarii:

3. Producția de energie și minerit în cadrul unei arii protejate

-Amenințări provenite din producerea de resurse non-biologice-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	3.1 Foraje pentru exploatarea petrolului și gazelor naturale
☐	☐	☐	☐	3.2 Minerit și exploatare în carieră
☐	☐	☐	☐	3.3 Baraje hidroelectrice
☐	☐	☐	☐	3.4 Parcuri eoliene
☐	☐	☐	☐	3.5 Altele

Comentarii:

4. Coridoare de transport și servicii in cadrul ariei protejate

-Amenințări provenite de la coridoare înguste, lungi de transport și vehiculele care le utilizează incluzând mortalitatea în rândul speciilor de plante și animale sălbatice asociate-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	4.1 Drumuri și căi ferate -include animalele ucise pe acestea-
☐	☐	☐	☐	4.2 Linii de comunicații și utilități -de ex. cabluri electrice, linii de telefonie etc.-

☐	☐	☐	☐	4.3 Culoare și canale de navigație
☐	☐	☐	☐	4.4 Căi aeriene
Comentarii:				
5. Utilizarea și deteriorarea resurselor biologice din cadrul ariei protejate -Amenințări cauzate de utilizarea în scop consumativ a resurselor biologice „sălbatică” incluzând atât efectele recoltării deliberate cât și cele ale recoltării neintenționate; deasemenea controlul și persecuția unor specii specifice - aceasta categorie include vânătoarea și uciderea animalelor-				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	5.1 Vânătoarea, uciderea și colectarea animalelor terestre -incluzând uciderea animalelor ca rezultat al conflictului om/viață sălbatică-
☐	☐	☐	☐	5.2 Culegerea de plante terestre sau produsele acestora -nelemnnoase-
☐	☐	☐	☐	5.3 Exploatarea forestieră și recoltarea lemnului
☐	☐	☐	☐	5.4 Pescuitul, uciderea și recoltarea resurselor acvatice
Comentarii:				
6. Intruziunea umană și perturbarea în cadrul ariei protejate -Amenințări rezultate din activități umane care alterează, distrug sau perturbă habitatele și speciile asociate utilizării în scop neconsumativ a resurselor-				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	6.1 Activități recreative -incluzând sporturi extreme- și turism
☐	☐	☐	☐	6.2 Infrastructură de schi, dezvoltare
☐	☐	☐	☐	6.3 Război, proteste civile și exerciții militare
☐	☐	☐	☐	6.4 Cercetare, educație și alte activități referitoare la muncă în arii protejate
☐	☐	☐	☐	6.5 Activități desfășurate de managerii ariei protejate -de ex. construcții sau folosirea vehiculelor, puncte de irigare artificială și baraje-
☐	☐	☐	☐	6.6 Vandalism deliberat, activități distructive
Comentarii:				
7. Modificări ale sistemelor naturale -Amenințări rezultate din alte activități ce transformă sau degradează habitatul sau schimbă modul de funcționare al ecosistemului-				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	7.1 Focul și stingerea focului - incluzând incendierea-

☐	☐	☐	☐	7.2 Baraje, modificări hidrologice și managementul/ utilizarea apei
☐	☐	☐	☐	7.3 Fragmentare crescută -a habitatelor- în cadrul ariei protejate
☐	☐	☐	☐	7.4 Izolare de alt habitat natural -de ex. despădurire, baraje fără pasaje efective pentru viața sălbatică acvatică-
☐	☐	☐	☐	7.5 Alte \"efecte limită\" asupra valorilor parcului
☐	☐	☐	☐	7.6 Pierderea speciilor cheie -de ex. prădători de vârf, polenizatori, etc.-

Comentarii:

8. Specii și gene invazive și problematice

-Amenințări din partea plantelor, animalelor, patogenilor/ microbilor sau materialului genetic, native și non-native, terestre și acvatice care au sau sunt predispuse să aibă efecte dăunătoare asupra biodiversității ca urmare a introducerii, răspândirii și/ sau creșterii/ dezvoltării-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	8.1 Plante invazive non-native/ alohtone -buruieni-
☐	☐	☐	☐	8.2 Animale invazive non-native/ alohtone
☐	☐	☐	☐	8.3 Patogeni -non-nativi sau nativi dar care creează probleme noi/ accentuate-
☐	☐	☐	☐	8.4 Material genetic introdus -de ex. organisme modificate genetic-

Comentarii:

9. Poluare ce pătrunde sau este generată în interiorul ariei protejate

-Amenințări rezultate din introducerea de materiale sau energie exotică și/ sau în exces de la surse punctuale si nepunctuale-

Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	9.1 Apă uzată menajeră și apă reziduală urbană
☐	☐	☐	☐	9.2 Apă uzată și apă reziduală de la facilitățile din aria protejată -de ex. toalete, hoteluri, etc.-
☐	☐	☐	☐	9.3 Efluenți industriali, de mină sau de origine militară și deversări -de ex. deversări de ape de calitate inferioară de la baraje, cum ar fi ape cu temperaturi anormale, dezoxigenate, altă poluare--
☐	☐	☐	☐	9.4 Efluenți rezultați din agricultură și silvicultură -de ex. fertilizatori în exces sau pesticide-
☐	☐	☐	☐	9.5 Resturi menajere și deșeuri solide

☐	☐	☐	☐	9.6 Impurități în suspensie în aer
☐	☐	☐	☐	9.7 Surplus de energie -de ex. poluare termică, luminoasă etc.-
Comentarii:				
10. Evenimente geologice -Evenimentele geologice pot fi parte a regimului perturbarilor naturale în multe ecosisteme. Dar ele pot reprezenta o amenințare dacă o specie sau un habitat este periclitat-ă-/ distrus-ă- și și-a pierdut reziliența și este vulnerabil-ă- perturbării. Capacitatea de management pentru a răspunde unor asemenea schimbări poate fi limitată.-				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	10.1 Vulcani
☐	☐	☐	☐	10.2 Cutremure
☐	☐	☐	☐	10.3 Avalanșe/Alunecări de teren
☐	☐	☐	☐	10.4 Eroziune și colmatare/depunere - de ex. schimbări în linia țărmului sau albiei raurilor-
Comentarii:				
11. Schimbări climatice și vreme severă -Amenințări rezultate din schimbări climatice pe termen lung care pot fi datorate încălzirii globale și altor evenimente climatice/ de vreme severă în afara limitei variațiilor naturale-				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	11.1 Schimbarea și alterarea habitatului
☐	☐	☐	☐	11.2 Secete
☐	☐	☐	☐	11.3 Temperaturi extreme
☐	☐	☐	☐	11.4 Furtuni și inundații
☐	☐	☐	☐	11.5 Schimbări în comportamentul speciilor -de ex. urșii încetează să mai "hiberneze"-
Comentarii:				
12. Amenințări culturale și sociale specifice				
Ridicat	Mediu	Scăzut	Neaplicabil	
☐	☐	☐	☐	12.1 Pierderea legaturilor culturale, a cunoștințelor tradiționale și/ sau a practicilor de management
Comentarii:				
Amenințările sunt presiuni potențiale sau iminente din cauza cărora este probabil să apară sau să continue în viitor un impact negativ. Exemple de presiuni și amenințări care se iau în considerare în evaluarea ariei protejate sunt:				

- Exploatare forestieră - include exploatările forestiere legale și ilegale;
- Exploatare minieră - include toate formele de foraj, minerit și explorare a resurselor subterane, precum și a deșeurilor produse de aceste activități;
- Pășunat - include pășunatul și recoltarea furajelor ;
- Vânătoare - include practicile de vânătoare sancționate de lege care amenință resursele ariei protejate, braconajul pentru comerțul ilegal și vânătoarea în scopuri de subzistență;
- Turism și recreere - include drumeții, tabere, ski, călărie, plimbări cu barca, utilizarea vehiculelor motorizate și alte tipuri de recreere;
- Evacuarea deșeurilor - include evacuarea necorespunzătoare a deșeurilor provenite din activități legale -de exemplu recipiente pentru combustibili și hrană provenite de la turiștii aflați în excursie-, precum și evacuarea deșeurilor din activități ilegale -de exemplu producția de metamfetamină, descărcarea materialelor toxice-;
- Specii invazive alohtone - includ plante și animale, introduse intenționat sau din neatenție de oameni -de exemplu păstrăv, râme etc.-.

Informații cu privire la networking-ul între arii protejate -vă rugăm să selectați căsuțele corespunzătoare, respectiv să furnizați detaliile de contact ale specialiștilor-

Aria de activitate	Experți		Date de contact
	da	nu	
A. Conservarea biodiversității			
Floră	☐	☐	
Insecte	☐	☐	
Pești	☐	☐	
Herpetofaună	☐	☐	
Păsări	☐	☐	
Mamifere	☐	☐	
B. Monitorizarea biodiversității	☐	☐	
C. Utilizarea durabilă a resurselor naturale			
Păduri	☐	☐	
Pășuni/fânațe	☐	☐	
Ape/zone umede	☐	☐	
Teren agricol	☐	☐	
D. Turism durabil			
Strategie de turism durabil	☐	☐	
Programe și activități de ecoturism	☐	☐	
Dezvoltarea și întreținerea infrastructurii de turism	☐	☐	

Facilități de vizitare -centre de vizitare, puncte de informare-	☐	☐											
Managementul vizitatorilor	☐	☐											
E. Activități educative	☐	☐											
F. Activități de conștientizare publică	☐	☐											
G. Parteneriate active cu factori-cheie interesați													
Comunități locale	☐	☐											
Autorități locale	☐	☐											
Autorități regionale și locale	☐	☐											
Proprietari/administratori de păduri	☐	☐											
Proprietari de terenuri	☐	☐											
Operatori locali de turism	☐	☐											
Companii locale	☐	☐											
H. Activități de cercetare	☐	☐											
Vă rugăm specificați care sunt principalele domenii de cercetare													
I. Informații utile pentru networking													
Păduri	☐	☐											
Zone umede	☐	☐											
Teren degradat	☐	☐											
Specii	☐	☐											
J. Utilizare GIS pentru monitorizare și activități de management	☐	☐											
K. Activități/servicii ale ranger-ilor	☐	☐											
Experiența în implementarea proiectelor -vă rugăm sa listați cele mai relevante proiecte - max. 10 rânduri - implementate în aria dvs. protejată- <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Numele proiectului</th> <th>Perioada implementării</th> <th>Factori-cheie implicați</th> <th>Principalele realizări</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td> </td> <td> Din anul Până în anul </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>				Nr.	Numele proiectului	Perioada implementării	Factori-cheie implicați	Principalele realizări	1.		Din anul Până în anul		
Nr.	Numele proiectului	Perioada implementării	Factori-cheie implicați	Principalele realizări									
1.		Din anul Până în anul											

2.		Din anul		
		Până în anul		
3.		Din anul		
		Până în anul		
4.		Din anul		
		Până în anul		
5.		Din anul		
		Până în anul		
6.		Din anul		
		Până în anul		
7.		Din anul		
		Până în anul		
8.		Din anul		
		Până în anul		
9.		Din anul		
		Până în anul		
10.		Din anul		
		Până în anul		

Numărul de persoane implicate în completarea fișei:

Incluzând:

☐ Managerul Ariei Protejate	☐ Personalul ariei protejate	☐ Angajații altei agenții cu responsabilități în managementul ariilor protejate	☐ ONG
☐ Experți din exterior	☐ Donori	☐ Comunitatea locală	☐ Altele

[Salvează fișa de date](#)

Formularul de evaluare

Tema	Criteriu	Selectare	Comentarii	Acțiuni propuse pentru a adresa această problemă

1. Statut legal	Aria protejată nu este desemnată oficial	0		
Are aria protejată un statut legal?	Guvernul a acceptat ca aria protejată să fie desemnată oficial dar procesul desemnării încă nu a început	1		
Context	Aria protejată este în procesul de a fi desemnată oficial, dar procesul desemnării încă nu s-a încheiat	2		
	Aria protejată a fost desemnată oficial	3		
2. Eficiența statutului legal	Statutul legal actual este insuficient	0		
Statutul legal al ariei protejate contribuie în mod efectiv la atingerea obiectivelor pentru care aria protejată a fost desemnată?	Actualul statut legal contribuie într-o mică măsură la atingerea scopului original al desemnării	1		
	Actualul statut legal are o contribuție moderată la atingerea scopului original al desemnării	2		
Context	Actualul statut legal contribuie în totalitate la atingerea scopului original al desemnării	3		
Contribuie la obiectivele desemnării AP – categoria și legislația/regulile permit conservarea eficientă a valorilor.				
3. Designul ariei protejate	Din cauza planificării neadecvate atingerea obiectivelor majore de management ale ariei protejate este imposibilă	0	Subiect pentru eventuale comentarii: conține aria protejată zone diferite de management și sunt ele menținute corespunzător?	
Are aria protejată nevoie de extindere, coridoare, reconsiderarea zonării etc. pentru a-și atinge obiectivele?	Din cauza planificării neadecvate atingerea obiectivelor majore este limitată într-o anumită măsură	1		
Planning	Planificarea nu limitează în mod semnificativ atingerea obiectivelor majore, dar ar putea fi îmbunătățită	2		
	Particularitățile planificării ajută în mare măsură la atingerea obiectivelor majore ale ariei protejate	3		
Design inadecvat - dacă forma, mărimea și zonarea AP sunt nepotrivite pentru conservarea speciilor și a habitatelor sau a altor valori specifice -de exemplu peisajul-.				
Conectivitatea dintre arii protejate poate fi vitală în asigurarea menținerii anumitor specii nu numai din cadrul AP, ci și din cadrul peisajului. O rețea de terenuri conservate și protejate poate contribui la asigurarea integrității la nivel de peisaj pe termen lung.				
4. Delimitarea ariei protejate	Limitele ariei protejate nu sunt cunoscute de autoritatea de management sau de rezidenții	0	Subiect pentru eventuale	

Sunt limitele cunoscute și marcate?	locali/ utilizatorii terenurilor din vecinatate		comentarii: există contradicții cu privire la proprietatea terenurilor care să afecteze aria protejată?	
<i>Process</i>	Limitele ariei protejate sunt cunoscute de autoritatea de management dar nu și de rezidenții locali/ utilizatorii terenurilor din vecinatate	1		
	Limitele ariei protejate sunt cunoscute atât de autoritatea de management cât și de rezidenții locali dar nu sunt marcate corespunzător	2		
	Limitele ariei protejate sunt cunoscute de autoritatea de management și de rezidenții locali și sunt marcate corespunzător	3		
Demarcarea adecvată a limitelor variază de la AP la AP. În unele cazuri, un râu sau o altă caracteristică naturală a peisajului pot oferi demarcarea corespunzătoare. În alte cazuri, limitele clare trebuie să fie marcate artificial. Demarcarea adecvată a limitelor presupune faptul că vizitatorii, comunitățile locale și angajații ariei protejate văd și înțeleg unde sunt limitele, atât pe hărți, cât și în teren. Implică de asemenea faptul că limitele sunt impuse prin lege, în cazul în care sunt contestate în instanță. În cazurile în care limitele neclare pot duce la niveluri ridicate de vandalism -de exemplu, cele adiacente zonelor populate și cu dezvoltare rapidă-, delimitarea poate fi mai importantă decât în zonele în care presiunile sunt mai mici.				
5. Obiectivele ariei protejate	Nu s-au stabilit obiective ferme pentru aria protejată	0		
Au fost obiectivele stabilite?	Aria protejată a stabilit obiective, dar nu este administrată în concordanță cu acestea	1		
<i>Planning</i>	Aria protejată a stabilit obiective, dar acestea sunt doar parțial implementate	2		
	Aria protejată a stabilit obiective și este administrată astfel încât ele să fie îndeplinite	3		
6. Reglementările proprii ale ariei protejate - regulament-	Nu există reglementări stabilite ca mecanisme pentru controlul folosințelor terenurilor și activităților necorespunzătoare în aria protejată	0		
Sunt folosințele terenurilor și activitățile nepotrivite -de ex. braconajul- controlate?	Reglementări privind controlul folosințelor terenurilor și activităților nepotrivite există, dar sunt probleme majore în ceea ce privește implementarea lor eficientă	1		
<i>Planning/Process</i>	Reglementări privind controlul folosințelor terenurilor și activităților nepotrivite există, dar sunt anumite probleme în	2		

	ceea ce privește implementarea lor eficientă			
	Reglementări privind controlul folosințelor terenurilor și activităților nepotrivite în aria protejată există și sunt implementate în mod efectiv	3		
7. Aplicarea legii - activități ilegale	Nu există prevederi legale care să ajute la prevenirea sau amendarea activităților ilegale care încalcă regulile ariei protejate	0		
Sunt majoritatea activităților destructive acoperite de lege?	Există doar câteva prevederi legale pentru prevenirea sau amendarea activităților ilegale care încalcă regulile ariei protejate	1		
Context	Majoritatea regulilor ariei protejate sunt acoperite de legislație	2		
	Toate regulile ariei protejate sunt acoperite de legislație	3		
Prevederile legale privind prevenirea sau stoparea activităților ilegale ar trebui preluate nu numai din legislația specifică AP, dar, de asemenea, din orice altă legislație sectorială relevantă -de exemplu, legislația silvică, cea privind vânătoarea și pescuitul etc.-.				
8. Aplicarea legii - capacitate	Personalul nu are capacitatea/resursele necesare să aplice regulamentele și legislația cu privire la aria protejată -de ex. lipsa personalului-	0	Subiect pentru eventuale comentarii: Ce se întâmplă dacă se fac arestări?	
Poate personalul să aplice regulile ariei protejate suficient de bine?	Există deficiențe majore în ceea ce privește capacitatea/resursele personalului de a aplica legislația și regulamentele cu privire la aria protejată -de ex. lipsa deprinderilor, lipsa bugetului pentru patrulare-	1		
Inputs/Process	Personalul are capacitate/resurse acceptabile pentru a aplica legislația și regulamentele cu privire la aria protejată dar există și anumite deficiențe	2		
	Personalul are capacitate/resurse excelente de a aplica legislația și regulamentele cu privire la aria protejată	3		
Legile există pe hârtie, dar aplicarea lor poate fi inadecvată. Activitățile critice de aplicare a legii includ detectarea promptă a activităților ilegale care afectează negativ resursele ariei protejate, reținerea persoanelor fizice care desfășoară astfel de activități, precum și prevenirea pe viitor a unor astfel de activități. Capacitatea de aplicare a legii se referă la numărul personalului de teren cu rol în aplicarea legii și				

dotarea cu echipamentele necesare pentru a îndeplini acest rol -de exemplu autoturisme, bărci, echipament de teren în funcție de necesitate-. Cooperarea eficientă cu alte agenții, persoane care au atribuțiuni de aplicare a legii în AP sau sectoare relevante, ar trebui să fie luată în considerare ca o contribuție la aplicarea legii.

9. Evaluarea accesului	Sistemele de protecție sunt ineficiente în ceea ce privește controlul accesului sau utilizării ariei protejate, în raport cu obiectivele stabilite	0	Notă: Sistemele de protecție reprezintă dispozitivele de instrumente disponibile protecției ariei protejate pentru controlul accesului și utilizării sitului - patrulări, permisiuni, autorizări, etc.-	
Pot mecanismele de management disponibile menține sub control accesul sau utilizarea?	Sistemele de protecție au o eficiență scăzută în ceea ce privește controlul accesului sau utilizării ariei protejate, în raport cu obiectivele stabilite	1		
Process/Outcome	Sistemele de protecție au o eficiență medie în ceea ce privește controlul accesului sau utilizării ariei protejate, în raport cu obiectivele stabilite	2		
	Sistemele de protecție au o eficiență ridicată sau maximă în ceea ce privește controlul accesului sau utilizării ariei protejate, în raport cu obiectivele stabilite	3		
10. Planul de management	Nu există plan de management pentru aria protejată	0		
Există un plan de management, dacă da, este implementat?	Planul de management se elaborează sau a fost elaborat, dar nu a fost aprobat	1		
	Există un plan de management aprobat dar este implementat doar parțial din cauza fondurilor limitate sau a altor probleme	2		
	Există un plan de management aprobat și care se implementează	3		
Planning				
Puncte suplimentare	Procesul de planificare oferă factorilor-cheie interesați posibilitatea de a participa la elaborarea și revizuirea periodică a planului de management, precum și la influențarea planului de management, atâta timp cât aceasta nu este în detrimentul obiectivelor ariei protejate	+1		
	Există un program și o procedură stabilită pentru revizuirea și reactualizarea periodică a planului de management	+1		

	Rezultatele monitorizării, cercetării și evaluării sunt încorporate periodic în planul de management	+1		
Un plan bun de management este piatra de temelie a managementului eficient a AP. Un plan de management al ariei protejate ar trebui să includă cel puțin cinci elemente: - o descriere biofizică a ariei gestionate; - scopurile și obiectivele clar definite, care sunt legate în mod specific de valorile naturale și/sau culturale ale ariei protejate; - pași sistematici pentru atingerea acestor obiective; - mecanism și/sau proces pentru modificarea planului pe baza unor noi informații; - participarea activă a factorilor interesați în procesul de planificare a managementului. Ar trebui să existe relații clare între informațiile de cercetare și cele de monitorizare, între procesele de întocmire a bugetului și planificarea managementului.				
11. Plan de activitate	Nu există un plan anual de activitate	0		
Există un plan anual de activitate?	Există un plan anual de activitate dar activitățile nu sunt monitorizate pe baza obiectivelor planului	1		
Process/Outcome	Există un plan anual de activitate și acțiunile sunt monitorizate pe baza obiectivelor planului, dar multe activități nu sunt finalizate	2		
	Există un plan anual de activitate, acțiunile sunt monitorizate pe baza obiectivelor planului și majoritatea sau toate activitățile prestabilite sunt finalizate	3		
Planul anual de activitate ar trebui să descrie cel puțin activitățile specifice care contribuie la atingerea obiectivelor de management, să conțină responsabilități clare și termene limită pentru implementare. Planul de activitate poate fi folosit pentru a monitoriza performanța personalului și pentru a măsura eficiența de management.				
12. Monitorizarea și evaluarea eficienței managementului	Nu există monitorizare și evaluare în aria protejată	0		
Sunt activitățile de management monitorizate pe baza performanței?	Există o monitorizare și evaluare <i>ad hoc</i> , dar nu și o strategie generală și/sau colectare sistemică a rezultatelor	1		
Planning/Process	Există un sistem de monitorizare și evaluare convenit, dar rezultatele nu sunt utilizate sistematic în management	2		
	Există un sistem bun de monitorizare și evaluare, care este bine implementat și utilizat în managementul adaptiv	3		

13. Factorii-cheie interesați	Factorii-cheie interesați nu sunt implicați	0		
Sunt factorii-cheie interesați implicați în/ participă la activitățile ariei protejate?	Factorii-cheie interesați sunt informați, dar nu sunt implicați în activitățile ariei protejate	1		
	Factorii-cheie interesați sunt informați periodic și unii dintre ei sunt implicați în activitățile ariei protejate	2		
<i>Process</i>	Factorii-cheie interesați sunt informați periodic și sunt implicați în activitățile ariei protejate	3		
14. Utilizatorii de stat și privați ai terenurilor, proprietarii și administratorii din vecinătatea ariei protejate	Nu există nici un contact între echipa de management și unitățile oficiale sau comerciale care au în folosință terenurile învecinate	0		
Există cooperare cu utilizatorii de terenuri și/sau proprietarii învecinați?	Există un contact limitat între echipa de management și unitățile oficiale sau comerciale care au în folosință terenurile învecinate	1		
<i>Process</i>	Există un contact regulat între echipa de management și unitățile oficiale sau comerciale care au în folosință terenurile învecinate, dar cooperarea este limitată	2		
	Există un contact regulat între echipa de management și unitățile oficiale sau comerciale care au în folosință terenurile învecinate, și o cooperare substanțială în ceea ce privește managementul	3		
15. Comunități locale	Comunitățile locale nu au nici o contribuție în luarea deciziilor cu privire la managementul ariei protejate	0		
Au comunitățile locale din aria protejată sau cele care dețin terenuri în aceasta, o contribuție la deciziile de management?	Comunitățile locale au o anumită contribuție la discuțiile cu privire la management, dar nici o implicare directă în deciziile rezultate	1		
<i>Process</i>	Comunitățile locale contribuie direct la unele decizii cu privire la management	2		
	Comunitățile locale participă direct la luarea deciziilor cu privire la management	3		

Puncte suplimentare	Există o comunicare deschisă între factorii interesați locali și echipa de management a ariei protejate	+1		
	Există sprijin reciproc între comunitățile locale și echipa de management a ariei protejate	+1		
	Se implementează programe de îmbunătățire a bunăstării comunității, care conservă în același timp resursele ariei protejate	+1		

AP administrate eficient ar trebui să aibă o comunicare deschisă și continuă și un angajament activ cu comunitățile locale.

Indicatorii participării comunităților includ mecanisme clare pentru participare -de exemplu întâlniri și grupuri consultative-; programarea periodică a proceselor pentru feedback cu privire la planurile și activitățile de management; precum și existența personalului și programelor de mobilizare a comunității, inclusiv proiecte dezvoltate și implementate în comun. Gradul de participare a comunității va depinde de gradul în care comunitățile locale sunt afectate și/sau depind de managementul și resursele ariei protejate.

16. Cooperarea cu autoritățile naționale care au responsabilități în ceea ce privește ariile protejate Se desfășoară întâlniri periodice cu autoritățile naționale care au responsabilități în ceea ce privește ariile protejate? <i>Context/Process</i>	Nu există nici un contact cu autoritățile naționale care au responsabilități în ceea ce privește ariile protejate	0	Notă: va trebui să se explice ce se înțelege prin autoritate națională	
	Nu există întâlniri periodice, dar sunt transmise rapoarte periodice	1		
	Se organizează întâlniri periodice, dar rapoartele sunt transmise <i>ad-hoc</i> , sau deloc	2		
	Se organizează întâlniri periodice și se transmit rapoarte periodice	3		

17. Inventarul resurselor și valorilor naturale Dețineți suficiente informații pentru a administra aria protejată? <i>Input</i>	Există puține informații disponibile sau deloc cu privire la habitatele și speciile critice ale ariei protejate	0		
	Informațiile cu privire la habitatele și speciile critice ale ariei protejate nu sunt suficiente pentru planificare și luarea deciziilor	1		
	Informațiile legate de speciile și habitatele critice ale ariei protejate sunt suficiente pentru domenii cheie ale planificării/ luarea deciziilor dar munca de cercetare necesară nu este menținută/ susținută	2		
	Informațiile cu privire la habitatele și speciile critice ale ariei protejate sunt suficiente	3		

	pentru a sprijini procesul de planificare și de luare a deciziilor, iar colectarea informațiilor continuă			
Inventarierea resurselor naturale ar trebui să identifice cel puțin habitatele și speciile critice și să ofere o inventariere a comunităților importante de plante și animale din interiorul AP. O inventariere completă a resurselor naturale cuprinde o listă de specii și informații despre starea populațiilor, locația speciilor cheie și identificarea habitatului și a proceselor naturale critice necesare menținerii acestor specii. Exemple de date ecologice includ hărți și alte materiale vizuale care permit analize spațiale -de exemplu imagini satelitare, hărți ale utilizării terenului, fotografii aeriene-, date geologice -de exemplu soluri, hărți cu vegetația potențială-, date biologice privind resursele ariei protejate -de exemplu distribuția speciilor, plante și tipuri de comunități naturale- și date despre procesele ecologice. Inventarierea resurselor ar trebui să includă hărți suficient de detaliate pentru a permite managementul eficient al ariilor protejate. Scara și rezoluția hărților pot varia în funcție de dimensiunea ariei protejate și intensitatea managementului, dar personalul ariei protejate ar trebui să aibă cel puțin informațiile necesare pentru a desfășura toate activitățile critice de management. În multe cazuri, o hartă de 1:50.000 sau mai detaliată va fi necesară pentru gestionarea și planificarea eficientă în teren.				
18. Monitorizarea biodiversității	Nu există planuri de monitorizare	0		
Există un plan de monitorizare pentru speciile indicatoare - specii aflate pe lista roșie, periclitate, prioritare pentru conservare- și/sau habitatele cheie elaborat și implementat?	Nu există un plan de monitorizare comprehensiv, doar monitorizare <i>ad-hoc</i> a unor specii indicatoare și/sau habitate	1		
	Majoritatea speciilor indicatoare și/sau habitatelor au planuri de monitorizare și acestea sunt implementate	2		
	Există planuri de monitorizare pentru toate speciile indicatoare și/sau habitatele cheie și acestea sunt implementate	3		
<i>Planning/Process</i>				
Protocoloalele de monitorizare ar trebui utilizate pentru monitorizarea speciilor indicatoare și/sau habitatelor cheie naturale, precum și a interacțiunilor lor ecologice, dar și a amenințărilor și presiunilor.				
19. Statutul de conservare a speciilor indicatoare și/sau a habitatelor cheie	Statutul de conservare a speciilor indicatoare și/sau a habitatelor cheie s-a înrăutățit în ultimii 5 ani	0	Notă: evoluția statutului de conservare ar trebui să fie calculată în raport cu situația optimă	
S-a schimbat statutul de conservare a speciilor indicatoare cheie în ultimii 5 ani?	Statutul de conservare a speciilor indicatoare și/sau a habitatelor cheie a rămas neschimbat în ultimii 5 ani	1		
	Statutul de conservare a speciilor indicatoare și/sau a habitatelor cheie s-a îmbunătățit în ultimii 5 ani	2		
	Statutul de conservare a speciilor indicatoare și/sau a habitatelor cheie s-a îmbunătățit semnificativ în ultimii 5 ani	3		
<i>Outcomes</i>				
	<i>Neaplicabil/Nu există date</i>	-		

	suficiente			
20. Evaluarea condițiilor ecologice	Importante valori de biodiversitate și ecologice se degradează grav	0	Subiect pentru eventuale comentarii: Este important să se furnizeze detalii asupra biodiversității și valorilor ecologice afectate	
Sunt biodiversitatea și valorile ecologice degradate? <i>Outcomes</i>	Unele valori de biodiversitate și ecologice se degradează grav	1		
	Unele valori de biodiversitate și ecologice se degradează parțial, dar cele mai importante valori nu au fost afectate semnificativ	2		
	Biodiversitatea și valorile ecologice se află într-o stare optimă	3		
	<i>Neaplicabil/Nu există date suficiente</i>	-		
Puncte suplimentare	Toate activitățile care ar putea deteriora biodiversitatea și valorile ecologice în cadrul ariei protejate trebuie să fie autorizate, în conformitate cu reglementările ariei protejate	+1		
	Există programe active pentru prevenirea degradării biodiversității și valorilor ecologice în cadrul ariei protejate și/ sau în vecinătatea ariei protejate	+1		
	Există programe active pentru restaurarea valorilor ecologice degradate în cadrul ariei protejate și/ sau în vecinătatea ariei protejate	+1		
	Există planuri specifice elaborate și implementate pentru conservarea/ managementul speciilor umbrelă	+1		
21. Planificarea utilizării terenului și apei	Planificarea utilizării terenului și apei din vecinătate nu ține seama de necesitățile ariei protejate iar activitățile/ politicile sunt în detrimentul menținerii ei	0		
Planificarea utilizării terenului și apei ține cont de aria protejată și contribuie la atingerea obiectivelor sale?	Planificarea utilizării terenului și apei nu ține seama de necesitățile pe termen lung ale ariei protejate, dar activitățile nu sunt în detrimentul zonei	1		
<i>Outcomes</i>	Planificarea utilizării terenului și apei din vecinătate ține	2		

	seama de necesitățile pe termen lung ale ariei protejate			
	Planificarea utilizării terenului și apei din vecinătate ținând seama în totalitate de necesitățile pe termen lung ale ariei protejate	3		
Puncte suplimentare	Planificarea și managementul în bazinul sau peisajul ce cuprinde aria protejată integrează prevederi cu privire la condiții de mediu adecvate - de ex. volumul, calitatea și timpul de curgere a apei, nivelurile de poluare ale aerului etc.- pentru a susține habitatele relevante	+1		
	Managementul coridoarelor asigură vieții sălbatice trecerea către habitate cheie aflate în afara ariei protejate -de ex. să se permită deplasarea peștilor migratori de la zonele de depunere ale încrelor din ape dulci spre mare, sau să se permită migrația animalelor-	+1		
	Planificarea ia în considerare nevoile specifice ale ecosistemelor sau/și nevoile anumitor specii de interes la nivel de ecosistem -de ex. volumul, calitatea și timpul de curgere a apei pentru a susține anumite specii etc.-	+1		
22. Inventarul resurselor culturale	Există puține informații disponibile sau deloc cu privire la valorile culturale ale ariei protejate	0		
Dețineți suficiente informații pentru a administra aria protejată?	Informațiile cu privire la valorile culturale ale ariei protejate nu sunt suficiente pentru planificare și luarea deciziilor	1		
Input	Informațiile cu privire la valorile culturale ale ariei protejate sunt suficiente pentru domenii cheie ale planificării/ luării de decizii, dar activitatea de cercetare necesară nu este susținută	2		
	Informațiile cu privire la valorile culturale ale ariei protejate sunt suficiente pentru a sprijini procesul de planificare și de luare a deciziilor, iar colectarea	3		

	informațiilor continuă			
Inventarierea resurselor culturale ar trebui să identifice zonele de importanță culturală sau valorile culturale individuale asociate sau nu cu valorile biodiversității. O inventariere a resurselor culturale începe cu identificarea gamei de utilizatori ai resurselor ariei protejate de către comunitățile locale și localizarea siturilor culturale importante din interiorul ariei protejate. În plus, inventarierea resurselor ar trebui să cuprindă hărți suficient de detaliate pentru a permite managementul eficient al valorilor culturale.				
23. Evaluarea condițiilor culturale	Importante valori culturale se degradează grav	0		
Sunt valorile culturale degradate?	Unele valori culturale se degradează grav	1		
	Unele valori culturale se degradează parțial, dar cele mai importante valori nu au fost afectate semnificativ	2		
	Valorile culturale se află într-o stare optimă	3		
<i>Outcomes</i>				
	<i>Neaplicabil/Nu există date suficiente</i>	-		
Puncte suplimentare	Toate activitățile care pot să afecteze negativ valorile culturale din aria protejată trebuie să fie autorizate, conform reglementărilor ariei protejate	+1		
	Există programe active care să prevină degradarea valorilor din cadrul ariei protejate și/sau din vecinătatea ariei protejate	+1		
	Există programe active de restaurare a valorilor degradate din aria protejată și/sau din vecinătatea ariei protejate	+1		
	Există planuri specifice elaborate și implementate pentru conservarea/managementul valorilor culturale	+1		
24. Cercetare	Nu există nici o activitate de studiere sau cercetare în aria protejată	0		
Există un program de studiu și cercetare orientat spre managementul ariei protejate?	Există câteva activități <i>ad hoc</i> de studiere și cercetare	1		
	Există o considerabilă activitate de studiere și cercetare, dar ea nu răspunde nevoilor de management a ariei protejate	2		
	Există un program comprehensiv și integrat de	3		
<i>Process/Planning</i>				

	activități de studiu și cercetare, care este relevant din punct de vedere al nevoilor de management			
Puncte suplimentare	Informația rezultată din cercetare este integrată în baze de date -de ex. GIS-	+1		
Această cercetare poate fi efectuată de către administrația AP, de către comunitate sau de către instituții academice. Cercetarea aplicată ar trebui considerată cea mai relevantă pentru managementul eficient al AP. Nevoile acute de cercetare și monitorizare trebuie să fie în strânsă legătură cu obiectivele de management. Exemple de nevoi acute de cercetare și monitorizare includ lipsa cunoștințelor necesare înțelegerii impactului amenințărilor asupra resurselor ariei protejate, sublinierea cauzelor amenințărilor, necesitățile speciilor cheie și interacțiunea lor cu alte specii și procese naturale, precum și modul în care activitatea personalului îndeplinește activitățile critice de management.				
25. Beneficiu economic	Aria protejată nu oferă nici un beneficiu economic comunităților locale	0	Subiect pentru eventuale comentarii: în ce mod poate afecta dezvoltarea națională sau regională aria protejată?	
Oferă aria protejată beneficii economice comunităților locale? -de ex. venituri, angajări, plăți pentru servicii de mediu-	Există un anumit flux de beneficii economice către comunitățile locale	1		
	Eventualele beneficii economice sunt recunoscute și se elaborează planuri pentru realizarea lor	2		
Outcomes	Există un flux semnificativ de beneficii economice către comunitățile locale din activități legate de aria protejată	3		
26. Valori și bunuri	Potențialele beneficii economice ale valorilor și bunurilor furnizate de aria protejată nu sunt evaluate	0		
Sunt potențialele beneficii economice ale valorilor și bunurilor ariei protejate evaluate?	Potențialele beneficii economice ale unora dintre valorile și bunurile identificate și măsurabile, furnizate de aria protejată, sunt evaluate	1		
Process	Potențialele beneficii economice ale celor mai multe valori și bunuri identificate și măsurabile, furnizate de aria protejată, sunt evaluate	2		
	Potențialele beneficii economice ale tuturor valorilor și bunurilor identificate și măsurabile, furnizate de aria protejată, sunt evaluate	3		
27. Managementul valorilor ariei protejate	Cerințele pentru un management activ al ecosistemelor, speciilor și valorilor culturale critice nu au	0		

Există o planificare pentru un management activ al valorilor ariei protejate în concordanță cu obiectivele ei?	fost evaluate			
	Cerințele pentru un management activ al ecosistemelor, speciilor și valorilor culturale critice sunt cunoscute, dar nu sunt luate în considerare	1		
	Cerințele pentru un management activ al ecosistemelor, speciilor și valorilor culturale critice, sunt luate în considerare doar parțial	2		
Process	Cerințele pentru un management activ al ecosistemelor, speciilor și valorilor culturale critice, sunt luate în considerare în mod substanțial sau în totalitate	3		
28. Program de educație și conștientizare	Nu există un program de educație și conștientizare	0	Notă: vă rugăm detaliați dacă ați bifat căsuța a 3-a	
Există un program educațional planificat?	Există un program de educație și conștientizare limitat și <i>ad-hoc</i> , dar nu și o planificare completă pentru această	1		
Process	Există un program de educație și conștientizare elaborat în urma unui proces de planificare, dar încă mai sunt lacune serioase în implementarea lui	2		
	Există un program de educație și conștientizare elaborat, care ține seama în totalitate de obiectivele și necesitățile ariei protejate și este implementat în mod eficient	3		
Nivelul de educație și conștientizare va depinde de obiectivele ariei protejate, de nevoile locale și de resursele personalului. Eforturile de conștientizare ar trebui să se concentreze cel puțin pe zonele de conflict cu comunitățile locale. În mod ideal, ar trebui să existe un plan de comunicare, inclusiv o componentă de educație și conștientizare, cu grupuri țintă clar definite, mecanisme și resurse adecvate pentru a implementa activitățile, fie cu personalul AP , fie împreună cu parteneri relevanți -de exemplu ONG-uri, școli, autorități locale etc.-.				
29. Turism comercial	Există un contact redus sau deloc între echipa de management și operatorii de turism care utilizează aria protejată	0	Posibile teme de comentat:	
Contribuie operatorii de turism comercial la managementul ariei protejate?	Există un contact între echipa de management și operatorii de turism, dar acesta este limitat în mare parte la aspecte administrative sau de	1		
Process				

	reglementare			
	Există o cooperare limitată între echipa de management și operatorii de turism, pentru extinderea experienței vizitatorilor și menținerea valorilor ariei protejate	2		
	Există o cooperare bună între echipa de management și operatorii de turism, pentru extinderea experienței vizitatorilor și menținerea valorilor ariei protejate	3		
Puncte suplimentare	O strategie de turism durabil este elaborată și se implementează	+1		
	Există programe și servicii de ecoturism	+1		
	Afacerile din turism contribuie la finanțarea activităților ariei protejate	+1		
30. Facilități de vizitare	Nu există facilități și servicii de vizitare în ciuda unor nevoi identificate	0	Posibile teme de comentat: Vizitatorii provoacă pagube ariei protejate?	
Sunt facilitățile de vizitare -pentru turiști, drumeții etc.- suficient de bune?	Facilitățile și serviciile de vizitare nu sunt corespunzătoare nivelului actual de vizitare sau sunt în construcție	1		
<i>Outputs</i>	Facilitățile și serviciile de vizitare sunt corespunzătoare nivelului actual de vizitare dar ar putea fi îmbunătățite	2		
	Facilitățile și serviciile de vizitare sunt excelente pentru nivelul actual de vizitare	3		
Puncte suplimentare	Trasee marcate și informații sunt puse la dispoziția vizitatorilor	+1		
	Există poteci tematice care sunt folosite de către vizitatori	+1		
	Ghizii turistici au cunoștințe detaliate despre valorile ariei protejate	+1		
Eficiența facilităților de vizitare va depinde de obiectivele ariei protejate și de nivelul de utilizare. Facilitățile adecvate sunt cele care se adaptează la nivelul de utilizare al vizitatorului fără a degrada resursele naturale sau culturale și care îmbunătățesc experiența vizitatorilor din AP. Exemple de infrastructură pentru vizitatori cuprind centre de vizitare, alimentare cu apă potabilă, facilități sanitare, zone de camping și trasee pentru drumeții.				
31. Numărul angajaților	Nu există personal	0		
	Numărul personalului este	1		

Există suficienți angajați pentru a administra aria protejată? <i>Inputs</i>	insuficient pentru nevoile și activitățile critice de management			
	Numărul personalului este suficient pentru a îndeplini/realiza doar nevoile și activitățile critice de management	2		
	Numărul personalului este suficient pentru îndeplinirea/realizarea tuturor nevoilor și activităților de management	3		
În ce măsură numărul de angajați este corespunzător sau nu, depinde de intensitatea managementului AP, și de presiunile și amenințările cu care se confruntă AP. Numărul minim de angajați trebuie să fie numărul necesar pentru a îndeplini la timp toate activitățile critice de management.				
32. Schimbări/fluctuații ale numărului de personal permanent în decursul anului trecut Este echipa de management compusă din aceleași persoane? <i>Inputs</i>	Mai mult de 70% din totalul personalului permanent s-a schimbat	0		
	Între 35-70% din numărul total al personalului permanent s-a schimbat	1		
	Între 10-35% din numărul total al personalului permanent s-a schimbat	2		
	Nu există schimbări, sau mai puțin de 10% din totalul personalului permanent s-a schimbat	3		
Puncte suplimentare	Există un sistem elaborat de transfer al datelor și informațiilor de la foștii membri ai personalului către cei noi, și funcționează corespunzător	+1		
33. Pregătirea personalului Sunt calificările personalului corespunzătoare pentru pozițiile ocupate în prezent? <i>Inputs/Process</i>	Mai puțin de 35% din personal are calificări corespunzătoare	0		
	Între 35 și 70% din personal are calificări corespunzătoare	1		
	Între 70 și 90% din personal are calificări corespunzătoare	2		
	Mai mult de 90% din personal are calificări corespunzătoare	3		
Puncte suplimentare	Se realizează evaluări anuale ale performanțelor personalului și ca urmare, termenii de referință sunt actualizați continuu	+1		
	Se organizează întruniri cu personalul în mod regulat -cel puțin odată pe lună- pentru a informa echipa de	+1		

	management și a decide asupra unor chestiuni legate de aria protejată			
Angajații ar trebui să aibă calificările, cunoștințele și abilitățile necesare pentru a desfășura toate activitățile critice de management. Managementul ariei protejate necesită o gamă largă de abilități -de exemplu managementul resurselor umane, planificarea managementului, inventarierea și monitorizarea vieții sălbatice, abilități de comunicare-. Deținerea acestor deprinderi implică faptul că angajații au formarea, experiența și capacitatea necesară pentru a desfășura toate activitățile critice de management. În plus, o organizare internă clară poate asigura o mai bună monitorizare și evaluare și crearea unui mediu de lucru productiv. Angajații trebuie să știe în mod clar care le sunt sarcinile și cât de bine se descurcă.				
34. Instruirea personalului	Mai puțin de 35% din personal a participat la un seminar de instruire în decursul anului trecut	0		
Cât de des participă personalul la seminarii de instruire?	Între 35 și 70% din personal a participat la un seminar de instruire în decursul anului trecut	1		
Inputs/Process	Între 70 și 90% din personal a participat la un seminar de instruire în decursul anului trecut	2		
	Mai mult de 90% din personal a participat la un seminar de instruire în decursul anului trecut	3		
Nivelul de instruire trebuie să fie corespunzător aptitudinilor și nevoilor angajaților. Instruirea personalului ar trebui să aibă ca scop îmbunătățirea/actualizarea cunoștințelor, în special a cunoștințelor și abilităților relevante pentru problemele legate de managementul AP. Managementul ariei protejate necesită o gamă largă de abilități -de exemplu managementul resurselor umane, planificarea managementului, inventarierea și monitorizarea vieții sălbatice, abilități de comunicare-. Deținerea acestor deprinderi implică faptul că angajații au formarea, experiența și capacitatea necesară pentru a desfășura toate activitățile critice de management.				
35. Echipament	Echipamentul și dotările sunt puține sau inexistente	0		
Există suficiente echipamente de birou și teren/ dotări?	Există anumite echipamente și dotări, dar ele sunt total necorespunzătoare	1		
Input	Există echipamente și dotări, dar sunt anumite carențe care afectează managementul	2		
	Există echipamente și dotări adecvate	3		
Un personal bine dotat va fi capabil să adune informații mai exacte și mai detaliate și să implementeze corespunzător activitățile de teren. Gradul de complexitate al echipamentului va depinde de complexitatea nevoilor de colectare a datelor. Echipamentul de teren include întreaga gamă de echipament pentru drumeții, camping și monitorizare, necesar pentru desfășurarea eficientă și în condiții de siguranță a activităților critice de management - de exemplu rucsacuri, saci de dormit, corturi-. Exemple de echipamente pentru colectarea datelor includ dispozitive GPS, binocluri, aparate de fotografiat, echipamente pentru cercetare, reportofoane, etc.				
36. Întreținerea	Întreținerea echipamentului și	0		

echipamentului	dotărilor se face într-o mică măsură sau deloc		Notă: vă rugăm explicați motivul-motivele-, cum ar fi lipsa resurselor financiare sau a personalului	
Este echipamentul întreținut corespunzător?	Există o întreținere <i>ad-hoc</i> a echipamentului și dotărilor	1		
Process	Echipamentele și dotările sunt întreținute, dar sunt anumite carențe mari în întreținere	2		
	Echipamentele și dotările sunt bine întreținute	3		

Întreținerea corespunzătoare poate reduce timpul pierdut și resursele risipite. Întreținerea echipamentelor, în special a vehiculelor, include întreținerea regulată preventivă și reparații periodice. Întreținerea include de asemenea modernizarea periodică, dacă este necesară, a echipamentelor de comunicare și de colectare a datelor.

37. Bugetul - existent- actual	Nu există buget pentru aria protejată	0		
Este bugetul actual suficient?	Bugetul existent acoperă salariile personalului și cheltuielile de birou, dar reprezintă mai puțin de 50% din bugetul optim și prezintă constrângeri în ceea ce privește implementarea planului de management	1		
Inputs	Bugetul existent acoperă salariile personalului și cheltuielile de birou și reprezintă 50-90% din bugetul optim	2		
	Bugetul existent este suficient și satisface toate necesitățile de management ale ariei protejate	3		

Finanțarea trebuie să fie suficientă pentru a permite desfășurarea tuturor activităților critice de management. Este foarte probabil ca ariile protejate să fie în permanență subfinanțate. Ca răspuns la această problemă, managerii ariilor protejate ar trebui să analizeze cu atenție dacă fondurile existente permit desfășurarea activităților critice de management. Dacă răspunsul nu este "da", ar fi util să se precizeze care dintre activitățile critice de management sunt limitate de finanțare.

38. Siguranța bugetului	Nu există un buget asigurat pentru aria protejată	0	Notă: această întrebare se referă la bugetul optim -a se vedea punctul anterior-. Siguranța bugetului înseamnă că suma la care vă referiți ca fiind bugetul existent la întrebarea anterioară, este asigurată pe o perioadă de cel puțin 5 ani	
Este bugetul asigurat pe cel puțin 5 ani?	Mai puțin de 50% din buget este asigurat pentru aria protejată	1		
Inputs	Între 50-90% din buget este asigurat pentru aria protejată	2		
	Mai mult de 90% din buget este asigurat pentru aria protejată	3		

Se consideră că siguranța bugetelor este în strânsă legătură cu numărul de ani pentru care una sau

mai multe agenții finanțatoare sunt dispuse să finanțeze AP -cel puțin pentru nevoile și activitățile critice-.

Finanțarea corespunzătoare poate include donații sau finanțări pe termen limitat, sprijin din partea statului prin taxe, taxe percepute pentru intrarea în AP, dobânzi din investiții și dotări și/sau alte surse veridice de finanțare, bine precizate. Activitățile critice de management reprezintă orice activități necesare pentru a preveni, atenua sau reface pierderile de neînlocuit sau inacceptabile de resurse naturale sau culturale ale ariei protejate.

39. Managementul bugetului	Managementul bugetului este foarte slab și subminează semnificativ eficiența -de ex. alocarea târzie a bugetului în anul financiar-	0		
Este bugetul gestionat astfel încât să satisfacă nevoile esențiale de management?	Managementul bugetului este slab și afectează eficiența	1		
<i>Process</i>	Managementul bugetului este corespunzător dar ar putea fi îmbunătățit	2		
	Managementul bugetului este excelent și satisface necesitățile de management ale ariei protejate	3		

Echipa de management AP ar trebui să aibă o înțelegere clară asupra nevoilor și activităților critice și să gestioneze corespunzător bugetul.

Practicile de management financiar eficiente cuprind raportări periodice, o contabilitate exactă, proceduri bugetare complete și transferuri periodice de fonduri.

40. Decizii cu privire la buget	Deciziile cu privire la utilizarea resurselor financiare nu sunt luate de echipa de management a ariei protejate	0		
Cine ia deciziile cu privire la utilizarea resurselor financiare?	Deciziile cu privire la utilizarea resurselor financiare nu sunt luate de echipa de management a ariei protejate, dar ea le poate influența	1		
<i>Context/Process</i>	Echipa de management a ariei protejate decide în cea mai mare parte și este responsabilă pentru utilizarea tuturor resurselor financiare, dar ea încă mai trebuie să ia în considerare opinii venite din exterior	2		
	Echipa de management a ariei protejate decide și este responsabilă pentru utilizarea tuturor resurselor financiare	3		
Puncte suplimentare	Un plan financiar durabil este elaborat	+1		
	Aria protejată are activități generatoare de venit	+1		
	Aria protejată desfășoară activități de fundraising în mod activ	+1		

41. Taxe	Deși d.p.d.v. legal este posibilă colectarea de taxe, acestea nu se colectează în aria protejată	0		
În cazul percepției de taxe -turism-, ajută ele la managementul ariei protejate?	Taxa se colectează, dar ea ajunge direct la administrația publică centrală și nu se întoarce la aria protejată sau zona dimprejur	1		
<i>Inputs/Processes</i>	Taxa se colectează, dar este vărsată în contul autorităților locale și nu a ariei protejate	2		
	Se percepe o taxă pentru vizitarea ariei protejate care ajută la păstrarea ei și/sau a altor arii protejate	3		
42. Amenzi	Nu se aplică amenzi	0		
Dacă se aplică amenzi, sunt banii rezultați folosiți pentru îmbunătățirea managementului ariei protejate?	Amenda este încasată, dar ea ajunge direct la administrația publică centrală și nu se întoarce la aria protejată sau zona dimprejur	1		
<i>Inputs/Processes</i>	Amenda este încasată, dar este vărsată în contul autorităților locale și nu a ariei protejate	2		
	Se încasează amenzi care sunt folosite la îmbunătățirea managementului ariei protejate	3		